

NOVÝ ORIENT

ABSTRAKTY

ODBORNÝ
ČTVRTLETNÍK
ORIENTÁLNÍHO
ÚSTAVU AV ČR
ROČNÍK 73/2018

3

CENA 80 Kč

Mezi tradičním islámem a salafismem – současné podoby islámu na severním Kavkaze

JAN HLADÍK

Článek se zabývá současnými podobami islámu na severním Kavkaze, především pak konstrukcí súfismu jakožto takzvaného „tradičního islámu“, jenž je vnímán v opozici k salafitskému islámu. V druhé části se článek dotýká vzájemného vlivu salafismu a socio-politické situace v regionu. Sovětské období znamenalo do velké míry úpadek islámské učenosti v oblasti. Spolu s rozpadem SSSR došlo k náboženskému (a v některých částech severního Kavkazu rovněž etnickému) revivalu. Od počátku 90. let jsou v regionu rovněž v rostoucí míře přítomny podoby islámu, které jsou obvykle označovány jako wahhábistické, byť ve skutečnosti zahrnují mnoho různých proudů a skupin salafitského islámu, od apolitických sdružení až po džihádisty. Jejich přítomnost tak podnítila debatu, co jsou „kulturně kompatibilní“ podoby islámu v regionu a kde pramení popularita jeho salafitských proudů v této oblasti.

Buddhistická diplomacie Číny I

Jižní a jihovýchodní Asie

JAKUB HRUBÝ

Zvýšenou ekonomickou a politickou aktivitu Číny, jež v posledním desetiletí všemožně usiluje o postavení světové velmoci, doprovází promyšlená kampaň vedená prostředky veřejné a kulturní diplomacie, která má za cíl zlepšit mezinárodní image země. Čína je prezentována jako starobylá a mírumilovná civilizace, jejíž mocenský vzestup neznamena ohrožení, ale naopak přináší nové možnosti. Vedle myšlenek a hodnot konfucianismu, jež jsou vydávány za základ čínské civilizace, se v repertoáru čínské kulturní diplomacie čím dál častěji objevuje i buddhismus. Avšak stejně jako v případě konfucianství nejde o obrodu náboženství v pravém slova smyslu. Jak dokazuje rozbor různých s buddhismem spjatých kulturnědiplomatických aktivit Číny, jež cílí na Indii, Nepál, Šrí Lanku a Barmu, státní podpora a okázalé vyzdvihování buddhismu jsou především projevem snahy státní moci využít Buddhova učení a jeho symbolického potenciálu k dosažení strategických zájmů ČLR na domácí stejně jako na mezinárodní scéně.

Stravování františkánů na cestách po mongolské říši v polovině 13. století

JANA VALTROVÁ

Zprávy františkánů Jana z Plano Carpini a Viléma z Rubruku z poloviny 13. století přinášejí vhled do otázek týkajících se stravování Evropanů na cestách po mongolských stepích. Stravování františkánů bylo ovlivněno nejen přírodními podmínkami a vlastní organizací cest, ale také sociálními a náboženskými okolnostmi. Otázkou zůstává, nakolik mohlo tabu rozšířené mezi místními křesťany týkající se konzumace kumysu ovlivnit průběh a výsledek křesťanských misí v těchto oblastech.

Čierni Francúzi ? – asimilácia a rasizmus vo francúzskom Senegale

SILVESTER TRNOVEC

Tento článok sa na príklade koloniálneho Senegalu zaoberá vzťahmi medzi postavením afrického obyvateľstva vo francúzskych kolóniách subsaharskej Afriky a nárastom koloniálneho rasizmu na prelome 19. a 20. storočia. V centre článku je predovšetkým francúzska koloniálna politika známa ako asimilácia, ktorá bola oficiálnym cieľom francúzskej prítomnosti v Afrike. Podľa tejto doktríny sa francúzske kolónie mali pretransformovať na francúzske departementy a Afričania sa mali stať francúzskymi občanmi, ktorí by svojím správaním a právami neboli odlišní od Francúzov žijúcich vo Francúzsku. Článok sa zaoberá počiatkami asimilácie v Senegale a následne skúma problémy jej aplikácie do politickej praxe, ktoré súviseli predovšetkým s francúzskym koloniálnym rasizmom na konci 19. a v prvej polovici 20. storočia.

Vývoj anatolských madras od 12. do 15. století

MARTIN RUDIŠ

Madrasa je architektonickým vyjádřením a základním stavebním kamenem propracovaného systému vzdělávání v oblastech islámské teologie a práva. Anatolské madrasy ze 12. až 15. století představují jeden z nejstarších, a přitom nejlépe dochovaných souborů tohoto typu staveb na světě. Jejich architektura do velké míry vychází ze starších architektonických tradic, zejména pak z odkazu architektury byzantské a perské. Každý z těchto inspiračních zdrojů se projevil v jednom ze dvou základních typů madras. Avšak přejaté prvky jsou kombinovány takovým způsobem, že došlo ke vzniku zcela svérázného stylu. Karachánovské, artuqovské, seldžucké a karamanovské madrasy se tak staly nezaměnitelnými symboly mnoha anatolských měst. Článek se nejprve zaměřuje na obecné charakteristiky tohoto architektonického typu v sledovaném období, které následně prezentuje na příkladu několika konkrétních staveb.

Japonské složené partikule

PETRA KANASUGI

Japonština je aglutinační jazyk, gramatické funkce často vyjadřuje kumulováním typicky nesklonných syntaktických morfémů. Ty však netvoří jasně definovanou uzavřenou třídu, procesem skládání jsou buď na základě jazykového kontaktu, nebo na základě komunikačních potřeb vytvářeny prostředky nové, jejich nejvýznamnější skupinou jsou takzvané složené partikule. Právě tyto prostředky, jejich definice, formální složení, stejně jako to, jakým způsobem reflektují obecné vlastnosti japonštiny, jsou předmětem tohoto článku.

Tamilská literatura na Šrí Lance

PAVEL HONS

Článek se pokouší nastínit historii tamilské literatury na Šrí Lance od získání nezávislosti do současnosti. Představuje krátce všechny tři důležité tamilské menšiny, tedy šrílanské Tamily, „horské“ Tamily a tamilské muslimy, jakož i nejdůležitější autory pocházející z jejich řad. Všímá si toho, jaká jsou jejich nejdůležitější témata a co činí jejich tvorbu navzájem odlišnou. Na ukázkou přináší překlad dvou básní a jedné povídky.

